"ఓహో! గవరయ్యా! ఏమిటి ఇలా వచ్చావు?" ప్రెసిడెంటు పట్టాభి విరుసన్వు నవ్వాడు.

"ఏం లేదు, బాబుగారూ! ఓ పాలి తవర్ని సూసిపోదామని వచ్చినా."

"నువ్వొట్టి వెర్రిబాగుల వాడివి, గవరయ్యా! రోజూ వచ్చి దర్శనం చేసుకోటానికి నే నేమన్నా దేవుణ్ణా!"

"సెత్తం! పిలిసినా పలకనోడు దేవుడయితేనుడు, తవరు మా లాటోళ్ళకి దేవుడుకాదా, బాబూ! తవరు తల్సుకోపోతే ఆ ఇస్కూలు బిల్డింగు మొద లయ్యేదా! పాపం, ఇన్నాళ్ళూ పిల్ల లెంత ఇబ్బంది పడుతున్నారు? ఎండా వానా అంతా ఆ పాకల్లోనే. ఇన్నాళ్ళకి పెద్ద బడి లేత్తోంది."

ఒళో కూర్చున్న నాలుగేళ్ళ కొడుకు జుట్టు నిమురుతూ, "పెద్ద బిల్డింగులోకి వచ్చాక నీకు జీతం పెంచుతారనుకోకు" అని నవ్వాడు పట్టాభి.

"ఇస్కూలు ప్యూనుగాడిని — జీతం పెంచమని అడుగుతానా, బాబూ! ఈ అవిటోడికి తవ దయ వల్ల ఈ ఉద్యోగ మన్నా దొరికింది. మన బళ్ళో పిల్లలు పట్టూకుని గొప్పోళ్ళయితే అంతే పాన. ఓపి కున్నంత వరకూ ఈ ఒక్క సేతోనే ఇస్కూలు పని సేసుకు పోతున్నా. అసలు నాకు రెండో సెయ్యి పోయిందన్న బాదే లేదు, బాబూ!"

పట్టాభి టక్కున ప్రస్తావన మార్చే శాడు. "ఆఁ! మీ ఇంటిది కులాసాగా ఉందా? అమ్మగారో సారి రమ్మన్నారని చెప్పు. పాత చీరొకటి ఇస్తారుట."

"అలాగే, బాబూ! అంతా తవదయ" అంటూ పైకి లేచాడు గవరయ్య. "అబ్బాయిగార్ని బళ్ళో ఏసేనాటిక్కిబిల్డింగ్ తయారయిపోద్దనుకుంటా."

"ఆఁ! కావచ్చు."

"పోనీ, నా కూ్కూడా అందులో కూలీ ఇప్పించకూడదా, బాబూ?" గవరయ్య కళ్ళు మెరుస్తున్నాయి.

"నువ్వుత్త పిచ్చాడివి, గవరయ్యా! ఊరికే పని చేస్తానంటావా? నీ కా అవస్థ ఎందుగ్గాని ఈ పెద్ద వయస్సులో ఆ స్కూలు సనేదో చూస్కో. అది చాలు నీ ప్రాణానికి."

"సెత్తం. తవ రెల్లా అంటే అలా, బాబూ! ఏదో మనసూరుకోక అన్నాను. వెళ్ళొత్తా, బాబూ!"

* * *

గవరయ్య బడి పిల్లల కంటె మరీ పిల్లవాడయి పోయాడు. రోజూ పొద్దున్నా, సాయంత్రం కొత్తబడి దగ్గిరకి వెళ్ళటం, ఎంత పని సాగిందో అంచ వేసుకోవటం, ఈ లెక్కను ఎన్నాళ్ళలో బడి పూర్తవు తుందో అంచనా వేసుకోవటం— ఇదీ అతని దినకృత్యం. ఆ పని చూసి రాకుండా ఏ నాడూ అతను నోట అన్నం పెట్టుకునే వాడు కాదు.

నెమ్మదిగా మనిషెత్తున గోడలు లేచాయి. అక్కడి నుంచి ఎన్ని గదు లొతాయో, ఎన్ని క్లాసులు పెట్ట వచ్చో, ఎవరు ఎక్కడెక్కడ ఉండాలో ఊహాగానాలు చేయటం, పిల్లలతో తాను చర్చలలోకి దిగటం అతనికి పరిపాటయి పోయింది.

ఆఖరికి హెడ్మాస్టారు అతన్ని నేళా కోళంకూడా చేశాడు. "సాయంత్రం చూసి వచ్చావు కదా? పొద్దున్నే మళ్ళీ వెళతావెందుకు? రాత్రిలోగా దేవతలు వచ్చి నాలుగు ఇటిక వరసలు వేస్తారను కుంటున్నావా?"

అంతటి మనిషి పిట్ట లాగయి సిగ్గు పడిపోయేవాడు. అయినా, అతని పని అతను మానలేదు. మధ్య మధ్య ఫలానా ఫలానా గదులు పూర్తయ్యాయని, ఆయా విధాలుగా క్లాసులు పెడితే బాగుంటుందని హెడ్మాస్టారుతో చర్చించేవాడు. ఆ ముసలి వాడి మాటలకి విసుక్కోకుండా అతి ఓపిగ్గా వంత పాడేవాడు ఆయన. ఆ అవిటివాడిని చూస్తే ఆయనకు వల్ల మాలిన జాలి!

పిల్లల పరీక్ష లయిపోయాయి. వేసంగి సెలవులు ఇచ్చారు. తిరిగి బళ్ళు తెరిచే నాటికి కొత్త బిల్డింగు తయారయి పోతుంది కనక పాతబడికి వీడ్కోలు చెప్పి వెళ్ళిపోయారు పిల్లలు.

ఇక గవరయ్యకూ్కూడా తీరికే. పిల్లలతోపాటు అతనూ తయారు. దాదాపు రోజంతా బిల్డింగు దగ్గరే గడిపేస్తు న్నాడు.

ఆఖరి కోనాడు గవరయ్య పెళ్ళాం మందలించిందికూడా. "నీ తంతు చూసి నీ గ్గాని పిచ్చి పట్టిందా అనుకుంటన్నా రంతా! అన్నం నీళ్ళు మానేసి ఆ ఎండలో మాడిపోవటం ఎందుకంట!"

గవరయ్య పగలబడి నవ్వాడు. ఆ నవ్వులో పసితనం ఉంది. పసిడితనం ఉంది. అది ఆ ఇల్లాలికి తెలుసు.

"ఆ పిల్లల్ని సూత్తే ఎంత సరదాగా ఉంటదో నీ కేం తెల్సే, మొద్దుమొగవా!"

చటుక్కున కన్నీరు పెట్టుకుంది ఆమె. "అవును. నేను మొద్దుమొగాన్నే! లేపోతే ఎదిగిన బిడ్డల్ని సేసేతులా సంపు కొని ఏం కానట్టు ఆ ళ్ళాయి స్పోస్కుని సల్లగా బతుకుతాన్నా"

గవరయ్య నవ్వుముఖం మరుక్షణంలో వాడి వడిలిపోయింది. "శ! అదంతా మర్చిపోవాల్ని కదటే నేను పిల్లల్తో గడ్పుతున్నది! నేను కసాయోణ్ణను కున్నావా?"

* * *

అతని కంఠం బొంగురుపోయింది. ఆమె కన్నీళ్ళొత్తుకుంది. ఏమనాలో తెలియక కొంతసేపు మాట్లాడకుండా కూర్చుండిపోయింది. "కనీసం చంటా డన్నా బతికుంటే సక్కంగా కొత్త బళ్ళోకి ఎల్లేవాడుకదూ?" అంది.

"అవును."

"మన కా అదృష్టం లేదు. ఇల్లు సీకటి సేసిపోయాడు. ఎర్రికూన!"

భార్య దగ్గరగా జరిగాడు గవరయ్య. "ఏటి జర్గినా మన మేలుకేనే, గౌరే! మన మింతవరకూ మనోడి మీదనే పేణా లెట్టుకున్నాం. ఇప్పుడు? లోకం లోని పిల్లలంతా మన పిల్లలే! ఆళ్ళతో ఆడి పాడుతుంటే ఇంకా అన్నం నీళ్ళు ఎందుకే?"

* * *

ఇంక అరవై రోజుల్లో బళ్ళు తెరుస్తారు. గోడలు పూర్తయ్యాయి. పైన కమ్మీలు వేశారు. ఇంక కాంక్రీటు పోయాలి. బళ్ళు తెరవడానికి ముందే కింది అంతస్తు పూర్తి చేయాలని అంతా తొందర పడుతున్నారు.

గవరయ్య దినకృత్యంలో మాత్రం మార్పు లేదు. పిల్లలయినా ఎండకు జడిసి అక్కడికి తరుచు రావటం లేదేమో కాని, గవరయ్య హాజరు పట్టీలో మాత్రం నాగా లేదు. ఆఖరికి పనివాళ్ళయినా మధ్యాహ్నం వేళ పని మానేసి చెట్ల క్రిందని చేరేవారు కాని, అతడు మాత్రం ఆ గోడల మధ్యే తచ్చాడుతుండేవాడు. చివరికి అంతా అతణ్ణి పిచ్చివాడి క్రింద జమ కట్టేవరకు వచ్చింది.

ఆ పిచ్చి వ్యామోహం అతని కోనాడు వడ కొట్టి స్పృహ తప్పేవరకు తీసుకు వచ్చింది. ఓ రాత్రివేళకి కాని ఈ లోకంలో పడలేదు అతను. ఆ మరునాడు నిస్సత్తువగా మంచంలోనే ఉండి పోయాడు. అతను మాటి మాటికి బిల్డింగు విషయం విత్తటం చూసి గౌరి విరుచుకుపడింది. "మళ్ళీ నే సెప్పేదాకా ఆ సాయల కెల్లావంటే నా మీ దొట్టు!"

వారం రోజులు గడిచాయి. గౌరి అతన్ని ఇల్లు కదలనివ్వలేదు. అతడు కాలుగాలిన పిల్లిలా ఇంట్లోనే తచ్చాడు తున్నాడు. ఆఖరి కోనాడు— "పెసిరెండు గోర్ని సూసి సానా రోజులయింది. ఓ పాలటే ల్లొత్తా!" అన్నాడు.

గౌరి నవ్వింది. "నీ ఏసం నాకు తెల్సులే! ఆ వంకని బడికాడి కెల్దావని కాదూ?"

ముఖం చాటు చేసుకున్నాడు గవరయ్య. "అబ్బెబ్బే! నీతో సెప్పకుండ నే నెల్తానా! నువ్వొట్టెట్టు కున్నావుగా?"

"మరయితే నీ పాచిక పారలేదు గావును. పాపం, అయ్యగా రూళ్ళో లేర్లే! పట్నం ఎల్లారంట! ఆళ్ళబ్బాయిని పట్నంలో చదివిత్తారంట."

గవరయ్య ముఖం మీద నవ్వు మాయమైంది. "అదేంటి? ఊళ్ళో బడెట్టుకొని పట్నం ఎల్లట వేంటి? పైగా కొత్త బడి కట్టిత్తున్నారుకూడాను."

"పొన్లెద్దూ! గొప్పో ళ్ళేన్నయినా సెయ్యగల్రు. ఏమయినా సెయ్యగల్రు. అంతా ఆళ్ళిట్టం. నువ్వేం మనేదడక ఈ గంజి తాగి కాసేపు పడుకో! నీ ఇస్కూలు గోడవా నువ్వూను."

* * *

గౌరి కెదురు చెప్పలేక గవరయ్య బడివైపు వెళ్ళటం లేదు కాని, రోజూ పక్కింటి కుర్రాళ్ళని పంపి ఏం జరుగు తూందో, పని ఎంతవరకు వచ్చిందో కనుక్కుంటూనే ఉన్నాడు.

బడి తెరవటానికి మరో వార ముందనగా ఒకనాడు జడివాన ప్రారంభమయింది. వేసవి వానకదా అట్టే వచ్చి ఇట్టే పోతుందనుకున్నాడు గవరయ్య. కాని, ఆ వచ్చినదల్లా రెండు రోజుల దాకా ముసురులా పట్టి ముంచెత్తి కురిసింది.

"అయ్యయ్యో! బడి పని ఆగిపోయిందే" అని మాటి మాటికి వాపోసాగా డతను.

"ఎందుకు—నీ కీ బెంగ? వొర్సం తెరిపిత్తే ఎంత సేపు? సానా వరకు అయిపోయిందిగా! మళ్ళీ నువ్వు పాక బళ్ళో కెల్లక్కర్లేదులే!" అని పరిహాసం చేసింది గౌరి.

మూడో నాటికి వర్షం కొంచెం తగ్గింది.

"ఇయ్యాల ఎలాగయినా నే నోపాలి సూసి రావాలే! వొడ కొట్టి పడి పోనుగా?"

వాళ్ళింకా కబుర్లలోనే ఉన్నారు. పక్కింటి కుర్రాడు పరుగెత్తుకు వస్తూ, "తాతోయ్! కొత్త బడిగోడ కూలి

కవిత — కన్నీరు

విషాదానికి తోబుట్టువు కవిత్వం. బాధపడీ, కన్నీరు కార్చిన ప్రతి వ్యక్తీ ఒక కవి. ప్రతి కన్నీటి బిందువు ఒక కవిత, ప్రతి హృదయం ఒక కావ్యం.

—ఆంద్రీ

పోయిందంట" అని ఒక బాంబు పేల్చి తుపాకిగుండులా దూసుకుపోయాడు.

పిడుగు నెత్తిన పడ్డట్టు కూర్చున్న చోటనే కూలబడిపోయాడు గవరయ్య. ఆ వార్తకూ, గవరయ్య పరిస్థితికీ మధ్య నలిగిపోయింది గౌరి. ముందు తాను తేరుకొని, "కంగారు పడక. ఏం జరిగిందో సూసొద్దాం పద. నేనూ వత్తా" అంది. ప్రాణం కూడగట్టుకొని పైకి లేచాడు గవరయ్య.

ఆ వార్త ఆ వృద్ధ దంపతుల్ని మరింత క్రుంగదీసింది. అటువంటి సంగతికీ, వాళ్ళ జీవితానికి దగ్గర సంబంధం ఉంది. వాస్తవంగా వాళ్ళు జీవితంలో ఏ నాడూ సుఖపడలేదు. ఎప్పుడయినా కొంచెం కష్టాల నుంచి గట్టెక్కామని అనుకునే లోపల మరో ఉప్పెన వాళ్ళ జీవితనౌకని ముంచెత్తేది.

వాళ్ళే ఊరునుంచి వచ్చారో, ఎక్కడి వాళ్ళో, ఇన్నేళ్ళు ఎలా గడిపారో వాళ్ళకే గుర్తు లేదు. గౌరికి ఎన్ని కాన్పులయ్యాయోకూడా గుర్తు లేనంతగా, పుట్టిన వెంటనే పిల్లలు దక్కకుండా పోయారు. ఈ ఊరు వచ్చిన కొత్తలో వెంకటయ్య పుట్టాడు. పుట్టిన పిల్లల్లో దక్కిన వాడు వాడొక్కడే. అదే శుభంగా భావించి వాళ్ళిక్కడ స్థిరపడి పోయారు.

రోజు కూలి చేసుకుని బ్రతికే వాళ్ళకి ఉన్నచోటే పుట్టినిల్లు. వండుకు తినటానికి ఒక మట్టి పిడత, నాలుగు చితుకులు దొరికితే ఉన్నచోటే మెట్టినిల్లు. రాత్రిళ్ళు కునుకు తీయటానికి ఏ పుణ్యాత్ముల ఇంటి అరుగో దొరుకుతుంది. లేకపోతే భూమిమీద నీడనివ్వటానికి ఎన్ని చెట్లు లేవు? చెట్లకింద ఎన్ని జీవితాలు గడిచిపోవటం లేదు!

– విమలా రామం

పది మందితో గవరయ్యా ఒకడయ్యాడు. తోటివా డెవడో తన జాగాలోనే ఆరడుగుల చోటు చూపించాడు. పాతిక తాటాకులు, నాలుగు గుంజలు ఎరువిచ్చాడు. అప్పటినుంచీ గవరయ్యకూ ఒక సొంత 'గుడిసె' దక్కింది.

వెంకటయ్యను చూసుకుంటూ వాళ్ళు గతంలోని కష్టాల్ని మరిచిపోయారు. ఒక్కగానొక్క బిడ్డడని అతి గారాబంగా పెంచుకున్నారు. తాము అర్ధాకలితో గడి

[illegible] గా [illegible]. "[illegible] [illegible]

తల్లిదండ్రుల కష్టం మీద పెరిగే [illegible] తెలుస్తుంది. వాళ్ళ కష్టం [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

అలా పెరిగి [illegible] [illegible] [illegible] వెంకటయ్య. [illegible] [illegible] గవరయ్య [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] అలా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఉన్నాడు వెంకటయ్య.

[illegible] [illegible] [illegible] బతుకకూడదని, [illegible] చదువు [illegible] మంచి బట్టలు [illegible] ఉద్యోగానికి వెడుతుంటే కన్నుల [illegible] [illegible], [illegible] తను [illegible] [illegible] [illegible] తిరగాలని [illegible] [illegible] గవరయ్య. కాని, ఆ పిచ్చి జీవి [illegible] [illegible] ఫలించలేదు. గుడింటాల దగ్గర వెంకటయ్య చదువు ఆగిపోయింది!

ప్రెసిడెంటు పట్వారిగారి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] పని [illegible] మంచి మనిషి అనిపించుకున్నాడు. [illegible] పట్వారీవద్ద చనువు [illegible]. ఆ చనువు వల్ల ఆర్థికంగా [illegible] లాభించిందేమీ లేదు కాని, '[illegible] మంచి పనివాడోయ్' అని పట్వారీ [illegible] [illegible] ద్వారా అనటం, దానికే [illegible] మురిసిపోయి అయన అడిగినప్పుడు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible] గవరయ్య బ్రతుకు!

[illegible] గవరయ్య [illegible] [illegible] [illegible] పట్వారీని [illegible] [illegible] [illegible]! ఏదయినా [illegible] ఇప్పించి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] బ్రతికేలా [illegible] [illegible] [illegible].

పట్వారీ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], మంచి ఏరువుల దుకాణం — దానా దీనా [illegible] పందల మంది [illegible] [illegible] చేసుకొని బ్రతికే [illegible] అది. [illegible] [illegible] పని చూపించవచ్చు. [illegible] [illegible] [illegible] మార్చించుకోవచ్చు. [illegible] [illegible].

అయితే, వెంకటయ్యకి కావలసిన పని ఇప్పించే అవసరం పట్వారీకి లేదు. [illegible] వెంకటయ్య [illegible] [illegible]

పాపం

ఒక తప్పు పనిచేస్తే
పాపం అంటుతుందని భయ
పడతాను. అది నా ఒక్కడికే
బాధ. రాజకీయాలలో ఒక
తప్పుచేస్తే కొన్ని లక్షల
మందికి, కోట్లమందికి బాధ
కలుగుతుంది. అందుకే
నాకు రాజకీయాలంటే
భయం.

—గిధి

[illegible] [illegible] [illegible]? అదీ అయిన [illegible]! [illegible], [illegible] పని ఇప్పించాడు.

[illegible] [illegible] ఏదో పని దొరి[illegible] అని సంబరపడ్డాడు వెంకటయ్య. కాని, కొన్నాళ్ళకి [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] రావటం వాడికి [illegible]. [illegible] వెళ్ళి [illegible] [illegible] కార్యాలు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

[illegible], ఆ [illegible] తండ్రితో [illegible] [illegible] లేదు వాడికి. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! వెంక[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వెళ్ళాయి. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— [illegible] [illegible] [illegible] —

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" అని [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible], "[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible]. [illegible] [illegible] చూశాడు.

"[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]!"

"[illegible], [illegible] [illegible]. జీతం [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ఇంటి [illegible] [illegible]..."

"[illegible], [illegible] [illegible]!" వెంకటయ్య [illegible] దరికింది [illegible] [illegible] పోయాడు. వాడికి రోజూ పట్నం వెళ్ళి [illegible] [illegible] తిరటమే కావలసింది.

కొత్తలో బుద్ధిగా అన్నం [illegible] [illegible] వెళ్ళిపోయేవాడు (పొద్దున్నే వెళ్ళిన వాడు రాత్రి [illegible] పోతే కాని వచ్చేవాడు [illegible]. ఏదో [illegible] పని చేసుకుంటున్నాడు [illegible], ఒక దారిని పడ్డాడని తల్లిదండ్రులు స్థిమితపడ్డారు.

కాని, పట్నపు టాకర్షణకి లొంగి పోయిన వెంకటయ్య [illegible] అన్నా ఇమ్మని తల్లిని పీడించటం, ఆమె [illegible] పడి గవరయ్యకి తెలియకుండా ఇవ్వటం— ఇలా ప్రారంభ మయింది అతని పతన దశ.

కుర్రవాడు ఎదగటంతోపాటు జీతం పెరక్కపోయినా కోరికలు మాత్రం పదింతలు పెరిగాయి. గవరయ్యను కూడా లెక్కచేయని స్థితికి వచ్చాడు వెంకటయ్య. అన్నానికి అన్నమూ పెట్టుకు వెళ్ళేవాడు. డబ్బుకు డబ్బూ లాక్కుపోయేవాడు. కొన్నాళ్ళు అసలు ఇంటికే వచ్చేవాడు కాదు. ఎప్పుడయినా అడిగితే పట్నంలో లారీతో పాటు ఆగిపోయానని చెప్పేవాడు. ఆ తరవాత అసలు విషయం లారీ డ్రైవరు చెప్పాడు. మొదట్లో సినిమాలకని అగి పోయేవాడని, ఇంట్లో చెప్పవద్దని బతిమాలే వాడనీ, పోనీలే కుర్రవాడేదో సంబరపడుతున్నాడని తను అశ్రద్ధచేశానని, అదే తన పొరపాటయిందని ఆ డ్రైవరు చెప్పాడు.

"ఇప్పు డేం చేస్తున్నా డేంటి? నా కాడ దాసక నిజం చెప్పు, దయివరు బాబూ!" అని గవరయ్య గుండె చిదువు చేసుకున్నాడు.

డ్రైవరు బాధపడుతూ చెప్పాడు. "[illegible] పొరపాటే, గవరయ్యా! వా[illegible] [illegible] అన్నీ అలవాటు చేస్కొన్నాడు. [illegible] ఆడికి పెళ్ళి చేసెయ్యటం మంచిది!"

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. తనే ఒక [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ఎంత [illegible]. [illegible] [illegible] గవరయ్య [illegible] [illegible]. [illegible] అతి వదుల్[illegible] [illegible] అంతా [illegible] వదిలిపెట్టేశాడు. ఇంక పట్వారీగారి దగ్గరికి వెళ్ళటం [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ఉద్యోగం [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] గవరయ్య.

[illegible] [illegible] [illegible] గవరయ్యని వదిలి [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ఎంతో [illegible] అంద [illegible] [illegible] తీసి [illegible] [illegible] [illegible] అత [illegible] [illegible] దిగ [illegible]!

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కాని, [illegible] [illegible] [illegible] కొడుకుని [illegible] వదిలి [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] మంది ఉన్నారు. చుట్టూ అద్దాకలి బ్రతుకులే! వెతకక్క[illegible] [illegible] ఒక అనాథ బాలిక కనిపించింది. సాకుతున్న వాళ్ళెవళ్ళో కొడుక్కి పెళ్ళి చేసుకుంటానని గౌరి చెపితే సంబరపడ్డారు.

వెంకటయ్య పెళ్ళి నిశ్చయమైంది. ఇకనయినా కొడుకు ఇంటి పట్టున ఉంటాడని ఆశపడ్డాడు గవరయ్య. కాని, డ్రైవరు కబు రందుకొని వచ్చిన వెంకటయ్య ఒట్టి చేతులతో ఇంటికి రాలేదు. ఒక అమ్మాయిని వెంటబెట్టుకు మరీ వచ్చాడు!

అతని కన్న మూడేళ్ళు పెద్దది. పట్నంలో పెరిగింది. పుట్టుపూర్వోత్తరాలు తెలియవు. ఆమె తోటి కొడుకు జీవితం ఎలా వెళ్ళమారుతుందోనని తల్లిదండ్రులు తల్లడిల్లిపోయారు.

వెంకటయ్య తల్లిదండ్రులు నిర్ణయించిన పిల్లని చూశాడు. వెంట తెచ్చుకున్న దాన్ని చూశాడు. ఆమె కనుగాలు, ఈమె పరువం [illegible] [illegible]. ఆమె తల్లి ముచ్చట, ఈమె [illegible] [illegible]. ఇలా ఉంది వాడి ఆలోచన.

వివరయితేనేం? అసలు [illegible] [illegible] ఇంటివాడవటం [illegible] [illegible] గౌరి. కొడుకు బుద్ధిగా ఇంటికి [illegible], పనిలోకి వెడుతున్నందుకే తృప్తిపడ్డాడు [illegible]. కోడలు పని [illegible] [illegible] [illegible] వాళ్ళెప్పుడూ [illegible] [illegible] [illegible] వాళ్ళు కాదు. [illegible] [illegible] [illegible] అబ్బురంగా [illegible] [illegible] [illegible] పెట్టారు.

కోడలు [illegible] [illegible], గౌరి [illegible] చేసేది. [illegible] [illegible] [illegible]. గవరయ్య [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. వాళ్ళ [illegible] [illegible] [illegible]. ఇంట్లో [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. అస్పష్టంగా [illegible].

[illegible] [illegible]! గవరయ్య [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] కూడా [illegible] [illegible]! [illegible] [illegible] పడ్డానికి [illegible] [illegible] లేదు!

[illegible] నాడు పనికి వెళ్ళిన వెంకటయ్య రాత్రికి తిరిగి రాలేదు. మరునాడు అతని [illegible] [illegible] తీసుకువచ్చి అప్పగించారు! 'కొత్తగా డ్రైవింగు నేర్చుకుంటున్నాట్ట. డ్రైవరు లేకుండా పూనిలారి తోలాడు.' అదీ వార్త. కన్న వాళ్ళ గుండె లవిసిపోయాయి. ఏడ్చి మొత్తుకున్నా చచ్చిపోయిన వెంకటయ్య తలఎత్తి చూడలేదు. తనెంత నిర్లక్ష్యంగా బ్రతికాడో, తను కన్నవాళ్ళను పుట్టింది మొదలు చచ్చేవరకు ఎంత దారుణంగా క్షోభ పెట్టాడో తెలుసుకోలేని స్థితిలో

ఉండిపోయాడు. ఫ్యాక్టరీలో పోయిన వాళ్ళతో తానూ కలిసిపోయాడు.

గౌరి, గవరయ్యా ఇంకా ఆ అఘాతం నుంచి తేరుకోలేదు. ఉన్నట్టుండి - ఓ నాడు తెల్లవారి చూసేసరికి ఇంట్లో కోడలు కనిపించలేదు. చూరుకు వేలాడు తున్న ముంతలో దాచుకున్న వంద రూపాయలూ కనిపించలేదు. ఏళ్ళతరబడి కొడుకుకోసమని పైన పైన వేసి పోగేసిన దంతా తుడిచి పెట్టుకుపోయింది. ఆ తరవాత లారీ డ్రైవరు చెప్పగా తెలిసింది — పట్నంలో మరెవడితోనో ఆమె కాపురం పెట్టిందని!

ఇంక దేనికీ బాధపడవలసిన అవసరం కనిపించలేదు వాళ్ళకి. కనీసం తమకు మనవడినయినా మిగిల్చిపోయింది. అంతే చాలనుకున్నారు వాళ్ళు. కొడుకు విషయంలో చేసిన తప్పు మళ్ళీ చేయకుండా మనవడిని బాధ్యత కల మనిషిగా పెంచా లని చిన్ననాటి నుంచీ తాపత్రయపడేవాడు గవరయ్య. పిల్లాడికి ఒక్కొక్క ఏడే వస్తుంటే ఇంక తమ కష్టాలు తీరిపోయి నట్టే నని వాళ్ళు భావించసాగారు.

పిల్లవాడికి గంగయ్య అని తన తండ్రి పేరు పెట్టుకున్నాడు గవరయ్య. గంగయ్యకి ఆరేళ్ళు వచ్చాయి. బళ్లో చేరాడు. ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ తాతకి, బామ్మకి సాయంచేయటం, లేకపోతే చదువుకోవటం, ఎప్పుడూ తీరిక లేనట్టే ఉండేవాడు. అటువంటి బిడ్డడు ఆ తల్లితండ్రులకి ఎలా పుట్టాడా అని చుట్టుపక్కల వాళ్ళు ఆశ్చర్యపోయేవారు. 'ఇక మనవడి వల్లనే నీ కష్టాలు గట్టెక్కాలి, గవరయ్యా' అని ఎవరయినా అంటే, ఇంటికి రాగానే గంగయ్యకి ఇంత దిష్టి తీసి పడెయ్యమని పురమాయించేవాడు.

ఆ ఏడే గంగయ్య మూడో క్లాసులోకి వచ్చాడు. వాడి ఉత్సాహం, తెలివితేటలు చూసి మాస్టారు పొగుడుతూ చెపుతుంటే గవరయ్య ఆనందబాష్పాలతో పిల్లవాణ్ణి గుండెలకు హత్తుకునేవాడు. గతమంతా ఒక పీడ కలగా భావించి మనవడి తోడిదే బ్రతుకుగా చేసుకున్నాడు గవరయ్య. తన మీద పడుతున్న వయస్సును భయపడుతూ, 'మా గంగడు తన కాళ్ళమీద నిలబడేదాకా నన్నిలా బ్రతకనియ్యి తల్లీ!' అని అమ్మవారికి దణ్ణం పెట్టుకునేవాడు.

పిల్లలకి వేసవి సెలవులు ఇచ్చారు. కూలీలకి కూడా పనులు దొరకటంలేదు. అయితే, ఎప్పటినుంచో తన కొట్టంలో పనిచేస్తున్నాడని గవరయ్యకి మాత్రం ఎప్పుడూ పని ఇస్తుండేవాడు పట్వారీ. ఆ ఏడు అమ్మవారి గుడి గోపురం కట్టిస్తున్నారని తెలిసి తనూ ఆ పనిలోకి వెళతానన్నాడు గవరయ్య.

"నీ కెందుకు, గవరయ్యా! పైకి ఎక్కి దిగాలంటే కష్టం కదా?" అన్నాడు పట్వారీ.

"అంతా ఆ తల్లిదే, బాబూ! మనదే ముంది?" అన్నాడు గవరయ్య.

గవరయ్యతోపాటు ఉడతాభక్తిగా గంగయ్య పనిలో చేరాడు. తాత వద్దన్నా మానేవాడు కాదు. మోయగలిగిన ఇటికనే చేత బుచ్చుకునేవాడు.

గుడి శిఖరం వరకు పూర్తయింది. ముందు స్తంభాలు లేపి మండపం లేవదీశారు. అలుపు సొలుపు లెక్కచేయకుండా ఆ ముసలివాడు అంత ఉత్సాహంగా పనిచేస్తుంటే పడుచువాళ్ళంతా సిగ్గుతో తలలు దించుకునేవాళ్ళు.

ఒకనాడు మధ్యాహ్నం పనులు కట్టి పెట్టి అంతా భోజనాంకి వెళ్ళారు. తాము కూడా భోజనంచేసి అందరికంటె ముందుగా మండపం క్రిందికి వచ్చి కూర్చున్నారు తాతా, మనవడూ! వాళ్ళ నోట్లో మాటలు నోట్లోనే ఉన్నాయి. ఇంతలో ఏదో ఫెళ ఫెళ మంటున్న శబ్దం వినపడింది. గవరయ్య కంగారుగా నలుమూలలా చూశాడు. అదేమిటో అతను గుర్తించేలోపల ఊహించని ఘోరం జరిగిపోయింది. మండపం పై కప్పు కూలిపోయింది. గవరయ్య వెర్రి కేక గంగయ్య చెవులకి చేరేలోపల ఆలయ మండపం పసివాడి శరీరాన్ని రక్తపు ముద్దని చేసిపెట్టింది!

పదిమంది వచ్చేసరికి అంతా పూర్తయి పోయింది. గవరయ్య కంటి వెలుగు ఆరిపోయింది!

అసలు గవరయ్యా చచ్చిపోవలసినవాడే! ఇంకా అతని కష్టాలు గట్టెక్కలేదు. కొత్త సమస్యలతో, గౌరి కంట కడివెడు కన్నీరు ఒలికిస్తూ ఒంటిచేత్తో తిరిగి జన్మ ఎత్తాడు. అంతే. ఇంక కన్నీరు పెట్ట టానికి గవరయ్య జీవితంలో ఏమీ మిగల్లేదు!

మధ్య మధ్య సుఖపడే క్షణాలుంటే చెట్టంత కష్టంలో కన్నీరు చిందించుకో వచ్చు. గుండె బరువు దించుకోవచ్చు. ఇంక ఆ సుఖమన్నదే తుడిచి పెట్టుకు పోయినప్పుడు కావాలన్నా కన్నీళ్ళు రావు. తెచ్చుకోవాలన్నా ముఖంలోకి జీటతనం రాదు.

గవరయ్యకిప్పుడు ముసలి భార్య తప్ప ఎవ్వరూ లేరు. అందుకనే లోకాన్నంతటినీ తనదిగా చేసుకొని బ్రతుకుతున్నాడు. ఏ పిల్లవాడిని చూసినా తన కంటిలో వెలుగు నింపుకుంటున్నాడు. పిల్లలకి సంతోషం కలిగేది ఏది చేసినా అతనికి తృప్తి నిస్తుంది.

రహస్యం

రెండురకాల వ్యక్తులు రాజకీయాలలో గొప్పగా రాణిస్తారు. ప్రవర్తన లేక పోయినా ప్రతిభ ఉన్నవారు, ప్రతిభ లేకపోయినా పైవారి క్రింద అణగిమణగి ఉండే వారు.

—వెండెల్ ఫిలిప్స్

అందుకనే కొత్తబడి కట్టిస్తున్నా రంటే అతడికి పిల్లలకంటె సంబర మనిపించింది. ఇదివరకు మాటిమాటికీ తనింక బ్రతకట మెందుకు అంటూ దిగాలుగా మాట్లాడేవాడు ఇప్పుడు తన వయస్సు తానే మరిచిపోయే స్థితికి వచ్చాడు.

అటువంటి గవరయ్య కిప్పుడు ఓ మూల కట్టించటం పూర్తికాకుండానే బడి గోడ కూలిపోయిందని తెలిసేసరికి ఎలా ఉంటుంది?

'ఎవరయినా దాని క్రింద పడి చచ్చి పోలేదు కదా?' అని గొణుక్కున్నాడు గవరయ్య. గుడి మంటపం కూలిపోయిన తరవాత ఊళ్ళో వాళ్ళు చాటుమాటున అనుకున్న మాటలు గవరయ్య చెవులదాకా వచ్చాయి. 'అమ్మోరికి శాంతి చేయించ లేదంటగా! అందుకనే నరబలి కోరింది.'

'బ్రతుకంటే ఇష్టం లేనోణ్ణి నన్ను తీసుకుపోక పసి కందును కోరా వెందుకు, తల్లీ!' అని అనేక రాత్రుళ్ళు కుమిలి కుమిలి ఏడ్చేవాడు గవరయ్య.

"అప్పుడు గుడి, ఇప్పుడు బడి. బడి కూడా బలి కోరుతుందా?" అని లోలోపల దాచుకోలేక పైకి అనేశాడు గవరయ్య.

గౌరి ముఖం వాడిపోయింది. "ఛ! పిచ్చి నువ్వూను. పై కనమాక. ఎవరయినా తిట్టుకుంటారు. ఏదో వర్షానికి కూలిపోయుంటుంది. అంతే!"

మరి కాసేపట్లో వాళ్ళు కూడా బడి దగ్గరికి చేరారు. అక్కడ చాలా జనం పోగయి ఉన్నారు. లోపలికి వెళ్ళటాని కెవ్వరికీ ధైర్యం లేదు. మరి కొంతసేపు పోయాక ఎవ్వరికీ ప్రాణాపాయం జరగ లేదని తెలుసుకొని గాఢంగా నిట్టూర్చాడు గవరయ్య.

మేస్త్రీకాని, పనివాళ్ళు కాని అక్కడ లేరు. ఈ నాడు కూడా పని ప్రారంభం కాలేదన్న మాట! ఎవర్నడగాలో, ఏమని అడగాలో పాలుపోలేదు గవరయ్యకు. పైగా అక్కడ చేరిన వాళ్ళు ఆతృతతో అడగటం మొదలుపెట్టారు. తనకేం తెలియదన్నా వాళ్ళు వదిలిపెట్టటంలేదు.

ఆఖరికో గడుగ్గాయి "ఈ గోడ బడి కప్పు పైన మోపబడే నయం కదా, తాతా? మిద్దె కట్టక ముందే గోడలు కూలి పోతున్నా యేమిటి?" అని పరిహాసం చేశాడు. అంతా పకపకా నవ్వారు.

ఆ సంగతి చెప్పటానికి ప్రెసిడెంటు గారి ఇంటికి వెళ్ళాడు గవరయ్య. ఆయన లేడు.

ఆ రాత్రంతా అతనికి నిద్రపట్టలేదు. ఆమాత్రం వర్షానికే కొత్త ఇటిక గోడ— అందులో మధ్య గోడ కూలిపోయిందా? చిత్రంగా ఉందే? దేమయినా సరే మేస్త్రీ నడగాలి అనుకుంటూ తెల్లవారు ఝామున కొంచెం కునుకు తీశాడు గవరయ్య.

ఆ మరునాడు పనివాళ్ళకంటె ముందుగా బడి దగ్గరకు చేరుకున్నాడు అతను. మేస్త్రీ పడిపోయిన గోడ చూసి కంగారు పడ్డాడు. అటు, ఇటు కాసేపు తచ్చాడాడు. ఆ వెంటనే పైన బోట్లు పెట్టించి కూలిపోయినంతవరకు ఇటికలు తీయించి మళ్ళీ రెండు గంటల్లో గోడని లేవదీశాడు.

తెల్లబోయి చూస్తున్న గవరయ్య ఉండబట్టలేక మేస్త్రీని అడిగాడు.

"ఏమిటయ్యా ఆ ప్రశ్న! నిన్న వర్షం ఎందుక్కురిసింది — అని అడిగినట్టుంది నీ వరస చూస్తే!" అని విసుక్కు పడ్డాడు మేస్త్రీ.

"నేనేం తప్పుమాటన్నాను, బాబూ! అంత కోపం ..."

"ఉహూ! నీ మీద కాదు, తాతా, ఆయన కోపం గోడ మీద" అని పనివా డొకడు పరిహాసం చేశాడు.

గవరయ్య ముఖం చిన్నబోయింది. అక్కడ అనేకులు ఊరి జనం చేరారు. అంతా ప్రేక్షకులే కాని, ఒక్కడూ మేస్త్రీని నిలదీసి అడగలేదు. తీరా తాను అడిగితే వాళ్ళతోపాటు వీళ్ళూ నవ్వు తున్నారు.

ఏదో బాధ కడుపులో తిప్పుతూంది. ఆ నాడు ఉన్నట్టుండి గుడి మండపం కూలిపోయింది. నరబలి జరిగింది. ఇప్పుడు ఒక గోడమాత్రం కూలింది. ఇంతవరకు ఏ ప్రాణానికీ మోసం లేదు. కాని, రేపు బడి పూర్తయ్యాక పైన అంతస్తు బరువుకి బల్లలు, పిల్లలు... వాళ్ళ బరువులకి ... ఇలాగే వర్షం కురిస్తే... దేవుడా! ఇంకేమన్నా ఉందా? గవరయ్య ప్రాణం గిలగిలలాడిపోయింది.

తడబడే అడుగులతో ప్రెసిడెంటు గారి ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఆయన ఊరి

సించి రాలేదు. వెంటనే హెడ్మాస్టి రింటికి పరుగెత్తాడు. ఆయున్ని నిలబెట్టి తన మనస్సులోని భయాలన్నీ వెళ్ళ బోసుకున్నాడు.

అంతా విని ఆయన నవ్వాడు. "బడి అంతా పూర్తయ్యాక కాని మనం అందు లోకి వెళ్ళంకదా? ఈలోపల ఉండటమో, ఊడిపోవటమో తేలిపోతుంది కాని ఇలాంటి, మాటలు అందరితోటీ అనకు. నిన్ను పిచ్చాడి కింద జమ కడతారు."

గవరయ్యకి ఎవరి ఓదార్పులూ సంతృప్తిగా లేవు. కంట్రాక్టరు ఏదో మోసం చేస్తున్నాడు. అతడెవరో ఇంతవరకు ఆ ఛాయలకు వచ్చిన పాపాన పోలేదు. అంతా మేస్త్రియే చూసుకుంటున్నాడు. ఒక వేళ కంట్రాక్టరు వచ్చినా తానేం నిలదీస అడుగ్గలడు? మేస్త్రితో ఓ మాటంటేనే తన్ను పిచ్చివాడి కింద జమ కట్టారంతా! ఈ సంగతేదో ప్రెసిడెంటుగారితో చెపితే కాని లాభం లేదు. ఆయన కలగ జేసు కుంటే గాని రాబోయే ప్రమాదం తప్పదు!

మరునాడు ప్రెసిడెంటుగారి ఇంటికి వెళ్ళాడు గవరయ్య.

పట్టాభి నవ్వుతూ పలకరించాడు. "ఏమిటి, గవరయ్యా! ప్రతి పూటా వచ్చి పోతున్నావట. విశేషమేమన్నా ఉందా?"

గవరయ్య రహస్యం చెపుతున్నట్టు దగ్గరగా జరిగాడు. "బడి గోడ కూలి పోయింది, బాబూ! మేస్త్రి మళ్ళీ గంటలో గోడ లేపేసినాడు కాని. . . నా కేటో అళ్ళమీద అనుమానంగా ఉంది" అన్నాడు.

పట్టాభి గతుక్కుమన్నట్టు వెనక్కి జరిగి అంతలోనే నవ్వు తెచ్చి పెట్టు కున్నాడు. "నువ్వు మరీ జాగర్తయిన వాడివి, గవరయ్యా! మధ్య మధ్య ఇలాంటి అనుమానాలు వాళ్ళకి వస్తూనే ఉంటాయి. అన్నీ నేను చూసుకుంటాగా? నువ్వెళ్ళిరా."

* * *

ఆ సాయంత్రం గవరయ్య ఇంటికి తిరిగి వస్తుండగా గౌరి వగుర్చుకుంటూ ఎదురువచ్చింది. అతణ్ణి ఎగాదిగా చూసి ఒళ్ళంతా నిమిరింది. అయోమయంగా చూశాడు గవరయ్య. "ఏటేసి?" అన్నాడు.

కన్నీళ్ళు పెట్టుకుంది. "ఏం లేదు ... ఇంటికి పద" అని అతడి చెయ్యి పట్టుకుంది గౌరి.

"ఏం దలా ఉన్నావు? ఏమయిందిసి?" అని ఏవేవో ప్రశ్నలు వేశాడు. దేనికీ జవాబు చెప్పలేదు గౌరి.

దారిలో అందరూ తన్ను తేరిపార చూడటం, ఏదో గుసగుస లాడటం— ఆసలేం జరిగిందో, అందరూ ఎందు కలా అయిపోయారో గవరయ్యకు అర్థం కాలేదు.

ఇంటికి చేరేసరికి పది మంది చుట్టు పక్కల వాళ్ళు చేరారు. కంగారుగా వాళ్ళ వైపు చూశాడు గవరయ్య.

ఒక్కళ్ళూ పైకి మాట్లాడలేదు. అతనితో మాట్లాడరు. తమలో తాము గుసగుస లాడుకుంటారు. గౌరి ఒక వైపు ఏడుస్తూ కూర్చుంది. ఇదంతా చూసి చూసి విసుగెత్తి పోయాడు గవరయ్య.

"ఏంటి, ఈరమ్మా! గౌ ఏడుస్తాం దెందుకు? ఏమయింది?"

"ఏం లేదు, ఏం లేదు" అంటూ వీరమ్మ కంగారుగా వెళ్ళిపోయింది. ఆమె చుట్టూ ఉన్న వాళ్ళుకూడా అక్కడి నుంచి పారిపోయారు.

గవరయ్యకు మతి పోయినట్టయింది. ఎందుకు వీళ్ళంతా తనతో మాట్లాడ కుండా పోతున్నారు? గౌరి మీద కోపం ముంచుకువచ్చింది. "ఏంటే, ఎదవ్వేడుపు? ఏం జరిగిందో సెప్పి సావ్వే! నాతో ఎవళ్ళూ మాట్లాడరేంటి?" అని కసురుకున్నాడు.

"ఏం లేదు. నువ్వు గంజి తాగి కాసేపు పడుకో. ఎండదెబ్బ తిన్నావు. అంతే!" అంటూ గంజి పిడత చేతి కిచ్చింది గౌరి.

గవరయ్య కంత కోపం జన్మలో రాలేదు. "నే నెండ దెబ్బ తిన్నానని ఎవడే నీకు సెప్పింది? నీ గ్నాని మతో యిందా?" అంటూ పిడత నేలకేసి కొట్టాడు.

గౌరి బిత్తరగా గవరయ్య వైపు చూసింది. ఆమె చూపులకి తట్టుకోలేక పోయా డతను. ఎందుకో ఆమె మీద వల్లమాలిన జాలి పొంగుకు వచ్చింది. దగ్గరగా వచ్చి ఆమె తల మీద చెయ్యి వేశాడు. "నువ్వేడకే, గౌరీ! నువ్వేడిత్తే నే నూపి బతకలేనే!"

"ఏడవను" అంటూ కన్నీ ళ్ళొత్తు కుని, "సరే, కొంచెం గంజి తాగు" అని మరో పిడతతో గంజి ఇచ్చింది గౌరి. గవరయ్య కిమ్మనకుండా తాగేశాడు. అక్కడే చింకిచాప వేసింది గౌరి. పడుకున్న వాడు పడుకున్నట్టే నిద్దట్లో కొరిగి పోయా డతను.

అలా ఎంత సేపు పడుకున్నాడో తెలియదు. బయట చాలా చీకటిగా ఉంది. అక్కడెవరో నుంచొని మాట్లాడు తున్నారు. ఒకగొంతు గౌరిది. మగ గొంతు పక్కింటి పోచయ్యది.

"పాపం, నీ కీ కట్టం రావలసింది కాదు, పిన్నీ!" అంటున్నాడు పోచయ్య.

"అమ్మోరికి నా మీద దయ లేదు" అంటూంది గౌరి.

"గంగయ్య పోయి రెండేళ్ళయింది కందా? ఇన్నాళ్ళకి మతోడ వేంటి?"

"పాత్రోజబ్బాడు బడి గోడ పడి పోయిందిగా! అదిగో, అప్పట్నించి ఇలాగయి పోయాడు."

"పాపం! అవన్నీ గుర్తొచ్చాయను కుంటా."

"ఏదో గోడ అలా ఉంటే పెమాదం అనుకుంటన్నా కాని, దేసంతా మనవడి మీదని నాకు తోసలే! ఇయ్యాల పెసిరెంటు గోరు ఈడి దొర్ని కనిపెట్టి సూసారంట. డాట్టరుబాబు వచ్చి సూసిపోయినాడంట. ఎంటనే పట్నం ఆసుపత్రికి పంపించెయ్యా లంట. అమ్మగారు సాటుగా పిల్చి నాకు సెప్పేతలికి నా గుండె సెదురైపోయింది."

ఇంక వినలేకపోయాడు గవరయ్య. "గౌరీ!" అని వెర్రి కేక పెట్టాడు.

వాళ్ళు ఉలిక్కి పడ్డారు. చటుక్కున గుడిసెలోకి వచ్చారు. ఆవేశంతో ఊగిస లాడిపోతున్నాడు గవరయ్య.

"నేను పిచ్చాణ్ణా! నీ కెవరు సెప్పారే! ఎఱ్ఱిమొగవా! నా క్కాదె పిచ్చి, నా క్కాదు. నీకు— పోచిగాడికి; ఈ ఊళ్ళో వాళ్ళందర్కీ పిచ్చి. మీ రంతా పిచ్చెదవలు కనకే ఆ బాబు అలా ఆట లాడిత్తున్నాడు. నే కూడా ఇన్నాళ్ళూ పిచ్చెదనయి ఆయ న్నమ్ముకున్నాను. ఆయన సెప్పిందే ఏదం అనుకున్నా. ఇయ్యాలే తెల్సింది నిజ మేంటో! గుడి కట్టించినాడూ గోడ కూలింది. బడి కట్టిత్తున్నాడూ గోడ కూలింది. ఎందు కూలిందో తెల్సా? అవి మన్నంతో కట్టలేదు. అంతా ఇసక . . . ఇసకతో ఇళ్ళు నిలుత్తాయా? బిల్డింగంతా ఓ నాడు పడిపోతే పిల్లలంతా సచ్చిపోరా? ఆ మాటంటే నేను పిచ్చోణ్ణా! నేను పిచ్చాణ్ణా! సెప్పరా, పోచిగా! సెప్పు!" అంటూ పైకి లేచాడు గవరయ్య.

పోచయ్య కంగారు పడిపోయాడు. గబగబ బయటకు వెళ్ళి చుట్టుపక్కల వాళ్ళందర్నీ పిలవటం మొదలు పెట్టాడు.

"ఒరేయ్, పోచిగా! నన్ను పిచ్చోణ్ణి సేసి సంపకండ్రా. నాయన్నారా!" అంటూ వెనక వైపు పరుగెత్తాడు గవరయ్య. చుట్టుపక్కల వాళ్ళు గవరయ్యను పట్టు కోవాలని అతని వెనక పరుగు లెట్టారు. కటిక చీకటిలో వేట మొదలయింది!

ముందు గవరయ్య, వెనక గూడెం మనుషులు. ప్రెసిడెంటుగారి ఇంటి వైపు ఒకటే పరుగు. అంత ముసలివాడు ఎలా పరుగెడుతున్నాడో వాళ్ళ కంతు పట్టటం లేదు.

సందులోకి తిరిగాడు గవరయ్య. వెనకాం మనుషుల కేకలు, ముందు ఏదో చప్పుడు.

వలపు చూపు

చిత్రం—డి. పండరి (కరీంనగరం)

ఆదేమిటో తెలుసుకునే లోపల ఏదో విసురుగా వచ్చి కొట్టుకుంది.

గవరయ్య వెఱ్ఱి కేక వెనకగా వస్తున్న వాళ్ళకు వినిపించింది. అదే క్షణంలో వాళ్ళమీద లారీదీపాలు కాంతులు విర జిమ్మాయి.

వెనకగా వచ్చిన వాళ్ళు వగుర్చు కుంటున్నారు. వాళ్ళు పట్టుకుందామని ఎంతో శ్రమ పడ్డారు. ఆ వ్యక్తి వాళ్ళకు దొరకనేలేదు. పాపం, వాళ్ళ శ్రమ తగ్గిస్తూ లారీచక్రాలు అతన్ని బంధించి పెట్టాయి. రక్తపు మడుగులో ఆ మనిషి గిలగిల కొట్టుకుంటున్నాడు.

"అయ్యో! పిచ్చి గవరయ్య చచ్చి పోయాడు!" అన్నాడు ఎవరో.

"ప్రెసిడెంటుగారి లారీ!" అని ఎవరో వెనకగా గొణిగాడు.

కంతల్లోంచి ఎవరికీ కనపడకుండా సిమెంటు బస్తాల మీదికి టార్పాలిను పరుస్తున్నాడు లారీ డ్రైవరు. ★